

Konstitutionsutskottets betänkande

1979/80:45

med anledning av propositionen 1979/80:80 om följdlagstiftning till den nya sekretesslagen

Propositionen

I propositionen 1979/80:80 hemställs att riksdagen skall anta följande lagförslag

1. lag om ändring i giftermålsbalken,
2. lag om ändring i föräldrabalken,
3. lag om ändring i sjölagen (1891:35 s. 1),
4. lag om ändring i lagen (1934:437) för Sveriges riksbank,
5. lag om ändring i lagen (1935:395) om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel m. m.,
6. lag om ändring i lagen (1939:174) om tillverkning, införsel och försäljning av gasskyddsmateriel,
7. lag om ändring i valutalagen (1939:350),
8. lag om ändring i lagen (1944:133) om kastrering,
9. lag om ändring i byggnadslagen (1947:385),
10. lag om upphävande av lagen (1947:630) om inskränkning av offentligheten vid domstol beträffande allmänna handlingar,
11. lag om ändring i lagen (1948:390) om skyldighet för näringsidkare m. fl. att biträda vid planläggningen av rikets ekonomiska försvarsberedskap,
12. lag om ändring i lagen (1948:433) om försäkringsrörelse,
13. lag om ändring i militära rättegångslagen (1948:472),
14. lag om ändring i lagen (1949:345) om rätten till arbetstagares uppfinningar,
15. lag om ändring i lagen (1950:272) om rätt för utländsk försäkringsanstalt att driva försäkringsrörelse här i riket,
16. lag om ändring i uppbördslagen (1953:272),
17. lag om ändring i lagen (1953:397) om avgift för fettvaror som användas för framställning av fettemulsion m. m.,
18. lag om ändring i lagen (1955:183) om bankrörelse,
19. lag om ändring i lagen (1955:416) om sparbanker,
20. lag om ändring i lagen (1956:216) om jordbrukskasserörelsen,
21. lag om ändring i lagen (1956:245) om uppgiftsskyldighet rörande pris- och konkurrensförhållanden,
22. lag om ändring i atomenergilagen (1956:306),
23. lag om ändring i taxeringslagen (1956:623),
24. lag om ändring i lagen (1957:343) om oljelagring m. m.,

25. lag om ändring i lagen (1957:668) om utlämning för brott,
26. lag om ändring i strålskyddslagen (1958:110),
27. lag om ändring i lagen (1958:295) om sjömansskatt,
28. lag om ändring i hälsovårdsstadgan (1958:663),
29. lag om ändring i lagen (1959:92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning,
30. lag om ändring i lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge,
31. lag om ändring i reglementet.(1959:293) angående allmänna pensionsfondens förvaltning,
32. lag om ändring i lagen (1959:551) om beräkningar av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:281) om allmän försäkring,
33. lag om ändring i lagen (1959:552) om uppörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m.,
34. lag om ändring i civilförsvarslagen (1960:74),
35. lag om ändring i lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat,
36. lag om ändring i lagen (1961:381) om tillverkning av och handel med fodermedel m. m.,
37. lag om ändring sjukvårdslagen (1962:242),
38. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
39. lag om ändring i krigshandelslagen (1964:19),
40. lag om ändring i stämpelskattelagen (1964:308),
41. lag om ändring i lagen (1964:542) om personundersökning i brottmål,
42. lag om ändring i stadgan (1964:679) om notarius publicus,
43. lag om ändring i lagen (1965:61) om behörighet att utöva veterinäryrket m. m.,
44. lag om ändring i lagen (1965:719) om säkerheten på fartyg,
45. lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln,
46. lag om ändring i lagen (1967:940) angående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda,
47. lag om ändring i lagen (1968:430) om mervärdesskatt,
48. lag om ändring i miljöskyddslagen (1969:387),
49. lag om ändring i allmänna arbetstidslagen (1970:103),
50. lag om ändring i sjöarbetstidslagen (1970:105),
51. lag om ändring i lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar,
52. lag om ändring i lagen (1970:943) om arbetstid m. m. i husligt arbete,
53. lag om ändring i livsmedelslagen (1971:511),
54. lag om ändring i lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar,
55. lag om ändring i lagen (1971:1154) om förbud mot dumpning av avfall i vatten,

56. lag om ändring i lagen (1971:1204) om byggnadstillstånd m. m.,
57. lag om ändring i lagen (1972:119) om fastställande av konsttillhörighet i vissa fall,
58. lag om ändring i lagen (1973:188) om arrendenämnder och hyresnämnder,
59. lag om ändring i datalagen (1973:289),
60. lag om ändring i lagen (1973:329) om hälso- och miljöfarliga varor,
61. lag om ändring i tullagen (1973:670),
62. lag om ändring i lagen (1974:13) om vissa anställningsfrämjande åtgärder,
63. lag om ändring i lagen (1974:268) med anledning av miljöskyddskonventionen den 19 februari 1974 mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige,
64. lag om ändring i gruvlagen (1974:342),
65. lag om ändring i abortlagen (1974:595),
66. lag om ändring i lagen (1974:890) om vissa mineralfyndigheter,
67. lag om ändring i lagen (1974:1082) om bostadsdomstol,
68. lag om ändring i lagen (1975:55) om folk- och bostadsräkning år 1975,
69. lag om ändring i lagen (1975:187) om kontroll av fabrikssteriliserade engångsartiklar för hälso- och sjukvårdsändamål,
70. lag om ändring i oljekrislagen (1975:197),
71. lag om ändring i steriliseringslagen (1975:580),
72. lag om ändring i lagen (1975:689) om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare,
73. lag om ändring i bevissäkringslagen (1975:1027) för skatte- och avgiftsprocessen,
74. lag om ändring i lagen (1975:1083) om uppgiftsskyldighet rörande mottagande av olja,
75. lag om ändring i lagen (1975:1154) om varningstext och innehållsdeklaration på tobaksvaror,
76. lag om ändring i marknadsföringslagen (1975:1418),
77. lag om ändring i lagen (1976:295) om skyldighet för näringsidkare att medverka vid lagring för försörjningsberedskap,
78. lag om ändring i lagen (1976:349) om uppgiftsskyldighet i planeringsfrågor,
79. lag om ändring i lagen (1976:351) om styrelserepresentation för de anställda i aktiebolag och ekonomiska föreningar,
80. lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring,
81. lag om ändring i lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet,
82. lag om ändring i lagen (1976:838) om allmänna fjärrvärmeanläggningar,

83. lag om ändring i lagen (1977:292) om tillverkning av drycker m. m.,

84. lag om ändring i lagen (1977:293) om handel med drycker,

85. lag om ändring i lagen (1977:439) om kommunal energiplanering,

86. lag om ändring i lagen (1977:729) om patentbesvärshöjningen,

87. lag om ändring i konsumentkreditlagen (1977:981),

88. lag om ändring i arbetsmiljölagen (1977:1160),

89. lag om ändring i lagen (1978:160) om vissa rörledningar,

90. lag om ändring i förfogandelagen (1978:262),

91. lag om ändring i ransoneringslagen (1978:268),

92. lag om ändring i lagen (1978:277) om bemyndigande att meddela föreskrifter i fråga om anordning för förbrukningsmätning av elektrisk energi, vatten eller värmeenergi, m. m.,

93. lag om ändring i lagen (1978:440) om kollektivtrafiknämnd,

94. lag om ändring i lagen (1978:880) om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter,

95. lag om ändring i lagen (1979:217) om allmän folk- och bostadsräkning år 1980,

96. lag om ändring i lagen (1979:357) om yrkesmässig försäljning av dyrkverktyg,

97. lag om ändring i fondkommissionslagen (1979:748),

98. lag om ändring i lagen (1979:749) om Stockholms fondbörs,

99. lag om ändring i lagen (1979:1155) om insamling av uppgifter för kommunal och statlig planering,

100. lag om ändring i lagen (1980:2) om finansbolag.

I propositionen läggs fram förslag till följdändringar med anledning av den nya sekretesslag som antogs av riksdagen den 13 mars 1980 och som skall träda i kraft den 1 januari 1981.

Det erinras i propositionen om att en av de bärande tankarna i sekretesslagen är att bestämmelser om tystnadsplikt för offentliga funktionärer skall finnas bara i den nya sekretesslagen eller i lag eller förordning till vilken sekretesslagen hänvisar. Nu gällande bestämmelser om tystnadsplikt för offentliga funktionärer, som är utspridda på ett stort antal lagar och förordningar, skall alltså ersättas av föreskrifter i den nya sekretesslagen. I propositionen föreslås ändringar i ett hundratal lagar som innehåller sådana tystnadspliktsbestämmelser. I allmänhet innebär ändringarna att tystnadspliktsbestämmelserna upphävs. Bestämmelser, vari tystnadsplikten riktar sig både till offentliga funktionärer och till enskilda, föreslås ändrade så att de fortsättningsvis endast avser enskilda. Vidare innehåller propositionen förslag till upphävande av vissa bestämmelser om förhandlingssekretess i andra lagar än rättegångsbalken och förvaltningsprocesslagen. Dessa ändringar är föranledda av att bestämmelserna om i vilka fall en domstofs-förhandling skall få hållas inom stängda dörrar på grund av sekretesskäl i

princip skall vara samlade i nyssnämnda båda lagar. Även förslag till ändringar i lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar läggs fram i sammanhanget, vilket också är en konsekvens av sekretesslagens bestämmelser.

Avsikten är att de föreslagna ändringarna skall träda i kraft den 1 januari 1981, dvs. samtidigt med sekretesslagen.

Det framhålls i propositionen att nästan alla lagförslagen är sådana, att de enligt första meningen i 8 kap. 18 § regeringsformen bör granskas av lagrådet. Eftersom de emellertid utgör följdändringar till sekretesslagen av närmast lagteknisk karaktär och lagrådet yttrat sig över förslaget till sekretesslag, där lagrådsremissen i allt väsentligt upptog även de nu aktuella sakfrågorna, torde enligt propositionen lagrådets hörande över de nya förslagen sakna betydelse och därför kunna underlätas med stöd av andra meningen i nämnda stycke.

Övriga följdändringar

I propositionen förutsöks att ytterligare följdlagstiftning till sekretesslagen skall föreläggas riksdagen senare. Av olika skäl bör enligt vad som anförs i propositionen denna, som berör skilda områden, framläggas i andra sammanhang.

I nu förevarande ärende bör dock utöver de i propositionen föreslagna ändringarna tas upp en särskild lagändring som föranleds av lagen (1980:11) om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonal m. fl. Denna lagstiftning träder i kraft den 1 juli 1980. 6 § i lagen innehåller en tystnadspliktsregel för hälso- och sjukvårdspersonal. För att tystnadsplikten skall gälla för meddelanden till tryckta skrifter, radio eller TV även innan den nya sekretesslagen träder i kraft den 1 januari 1981 fordras ett tillägg härom i lagen (1977:1035) om ansvar på tryckfrihetsförordningens område för brott mot tystnadsplikt.

Utskottet

Utskottet tillstyrker propositionens förslag, som i huvudsak innebär att en rad tystnadsplikter för offentliga funktionärer upphävs och ersätts med bestämmelser i den nya sekretesslagen (1980:100) eller i lag eller förordning till vilken sekretesslagen hänvisar.

Utskottet finner därutöver skäl att i förevarande ärende ta ett särskilt initiativ syftande till att den i 6 § lagen (1980:11) om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen m. fl. stadgade tystnadsplikten skall, liksom är fallet beträffande motsvarande tystnadsplikt enligt gällande rätt, bryta den i tryckfrihetsförordningen förankrade meddelarfriheten, dvs. rätten att straffritt lämna normalt sekretessbelagda uppgifter för publicering i tryckta skrifter, radio eller TV, även för tiden innan den nya sekretesslagen träder i kraft. Detta syfte tillgodoses genom en ändring i lagen (1977:1035) om ansvar på tryckfrihetsförordningens område för brott mot tystnadsplikt. Ändringen

bör träda i kraft samtidigt som den nya lagstiftningen om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen m. fl. Utskottet lägger i bilaga 1 fram förslag till den nu förordade lagändringen.

Utskottet hemställer

att riksdagen

1. med bifall till propositionen 1979/80:80 antar de i propositionen framlagda lagförslagen,
2. med anledning av utskottets initiativ antar i bilaga 1 intaget förslag till ändring i lagen (1977:1035) om ansvar på tryckfrihetsförordningens område för brott mot tystnadsplikt.

Stockholm den 10 april 1980

På konstitutionsutskottets vägnar

BERTIL FISKESJÖ

Närvarande: Bertil Fiskesjö (c), Hilding Johansson (s), Anders Björck (m), Olle Svensson (s), Per Unckel (m), Sven-Erik Nordin (c), Wivi-Anne Cederqvist (s)*, Gunnar Biörck i Värmdö (m), Kurt Ove Johansson (s), Bengt Kindbom (c), Daniel Tarschys (fp), Kerstin Nilsson (s), Sture Thun (s), Lahja Exner (s)* och Kerstin Sandborg (fp)*.

* Ej närvarande vid justeringen.

Förslag till**Lag om ändring i lagen (1977:1035) om ansvar på tryckfrihetsförordningens område för brott mot tystnadsplikt**

Härigenom föreskrives att 1 § lagen (1977:1035) om ansvar på tryckfrihetsförordningens område för brott mot tystnadsplikt skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*1 §¹

Den som på sätt som avses i 7 kap. 3 § första stycket 3 tryckfrihetsförordningen uppsåtligt åsidosätter tystnadsplikt får fällas till ansvar därför endast om fråga är om tystnadsplikt som

1. föreskrives i 3 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen, 9 § radioansvarighetslagen (1966:756) eller 1 § lagen (1978:480) om ansvarighet i försöksverksamhet med närradio,

2. avser sådant som någon har erfarit i allmän tjänst eller under utövande av tjänsteplikt samt följer av författning som har tillkommit genom samfällt beslut av Konungen och riksdagen eller av lag som har beslutats efter den 31 december 1974 men före den 1 januari 1978,

3. följer av förordnande av domstol eller undersökningsledare i brottmål eller av myndighets förbehåll vid utlämnande av allmän handling som ej är tillgänglig för envar,

4. föreskrives i lagen (1978:880) om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter,

5. föreskrives i 44 § andra stycket fondkommissionslagen (1979:748),

6. föreskrives i lagen (1979:926) om tystnadsplikt för präst inom svenska kyrkan,

*7. föreskrives i 6 § lagen (1980:11)
om tillsyn över hälso- och sjukvårds-
personalen m. fl.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1980.

¹ Senaste lydelse 1979:928.

